

Försäljning av mineralgödsel för jord- och trädgårdsbruk

2013/2014

MI1002

Innehåll

0	Allmänna uppgifter	2
0.1	Ämnesområde	2
0.2	Statistikområde	2
0.3	SOS-klassificering	2
0.4	Statistikansvarig	2
0.5	Statistikproducent	2
0.6	Uppgiftsskyldighet	2
0.7	Sekretess och regler för behandling av personuppgifter	2
0.8	Gallringsföreskrifter	3
0.9	EU-reglering	3
0.10	Syfte och historik	3
0.11	Statistikanvändning	3
0.12	Uppläggning och genomförande	4
0.13	Internationell rapportering	4
0.14	Planerade förändringar i kommande undersökningar	4
1	Översikt	5
1.1	Observationsstorheter	5
1.2	Statistiska målstorheter	5
1.3	Utfloeden: statistik och mikrodata	5
1.4	Dokumentation och metadata	6
2	Uppgiftsinsamling	6
2.1	Ram och ramförfarande	6
2.2	Urvalsförfarande	6
2.3	Mätinstrument	6
2.4	Insamlingsförfarande	6
2.5	Databeredning	6
3	Statistisk bearbetning och redovisning	7
3.1	Skattningar: antaganden och beräkningsformler	7
3.2	Redovisningsförfaranden	7
4	Slutliga observationsregister	8
4.1	Produktionsversioner	8
4.2	Arkiveringsversioner	8
4.3	Erfarenheter från senaste undersökningsomgången	8

0 Allmänna uppgifter

0.1 Ämnesområde

Ämnesområde: Miljö

0.2 Statistikområde

Statistikområde: Gödselmedel och kalk

0.3 SOS-klassificering

Tillhör (SOS): Ja

För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se Förordningen om den officiella statistiken (2001:100).

0.4 Statistikansvarig

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån
Postadress: 701 89 Örebro
Besöksadress: Klostergatan 23, Örebro
Kontaktperson: Gunnel Wahlstedt
Telefon: 019-17 62 45
Telefax: 019-17 70 87
E-post: fornamn.efternamn@scb.se

0.5 Statistikproducent

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån
Postadress: 701 89 Örebro
Besöksadress: Klostergatan 23, Örebro
Kontaktperson: Gunnel Wahlstedt
Telefon: 019-17 62 45
Telefax: 019-17 70 87
E-post: fornamn.efternamn@scb.se

0.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger inte. Statistiken produceras i samarbete med Jordbruksverket, som sköter insamling.

0.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller

reglerna i personuppgiftslagen (1998:204). På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

0.8 Gallringsföreskrifter

Arbete med framtagning av gallringsföreskrifter pågår.

0.9 EU-reglering

Delar av denna statistik används som underlag för rapportering enligt Europaparlamentets och Rådets förordning (EU) nr 525/2013 av den 20 maj om övervakning och rapportering av växthusgaser.

0.10 Syfte och historik

Produkten ingår i den löpande statistiken över jordbrukets gödselmedelsanvändning. Regionala försäljningsuppgifter för mineralgödsel finns sedan 1950-talet. I mitten av 1980-talet övertog SCB statistikansvaret från Kungliga Skogs- och Lantbruksakademien (KSLA). Fr.o.m. gödselåret 2006/07 framställs statistiken vid enheten för lantbruksstatistik.

Statistiken ska belysa den regionala försäljningen av kväve, fosfor och kalium i mineralgödselmedel till jord- och trädgårdsbruket och följa utvecklingen. Fr.o.m. gödselåret 1995/96 ingår uppgifter om försäljningen av svavel samt uppgifter om fosforgödselmedlens kadmiuminnehåll. Fr.o.m. gödselåret 2002/03 insamlas även uppgifter om försäljningen av gödselmedel tillåtna i ekologisk odling till jord- och trädgårdsbruk.

0.11 Statistikanvändning

Statistikens huvudanvändare är:

- Jordbruksverket och Naturvårdsverket för att följa den regionala utvecklingen av mineralgödselanvändningen i stort bl.a. som underlag för miljömålsuppföljning. Uppgifterna används även av Jordbruksverket som underlag vid arbete med EAA - en ekonomisk kalkyl för jordbrukssektorn.
- Kemikalieinspektionen för miljömålsuppföljning avseende kadmium.
- Sveriges lantbruksuniversitet, lantbruksskolor och annan utbildningsverksamhet inom jordbruk och miljö för undervisning och forskning.
- Länsstyrelser och andra regionala organ för planering och rådgivning.
- Statistiken ingår i underlaget för Sveriges klimatrapportering vid beräkning av utsläpp av växthusgaser, se förordning om klimatrapportering (SFS 2014:1434).
- Övrig användning: Uppgifterna ingår som en del i den allmänna information som den officiella statistiken täcker in. Användare här är bl.a. massmedia, allmänhet, miljöorganisationer och jordbrukets egna organisationer.

0.12 Uppläggning och genomförande

Försäljningen av mineralgödselmedel till jord- och trädgårdsbruk är en totalundersökning. Producenter, importörer och/eller försäljare av mineralgödselmedel var t.o.m. december 2009 skyldiga att betala särskilda miljöavgifter med hänsyn till gödselmedlens kväve- och kadmiuminnehåll. SCB/Jordbruksverket erhöll då årligen en förteckning från Skatteverket över företag som betalt sådana miljöavgifter. Beskattningen av gödselmedel slopades 1 januari 2010. En aktuell populationsram skapas numera genom att komplettera uppgiftslämnande företag i ramen från 2009 med nytillkomna företag på marknaden. Uppgifterna insamlas via en enkätundersökning.

0.13 Internationell rapportering

Uppgifter om försålda kvantiteter av mineralgödselmedel efterfrågas av Eurostat, OECD och FAO (Food and Agriculture Organization of the united nations). Uppgifterna ingår som ett av dataunderlagen för Sveriges rapportering till UNFCCC (United Nations Framework Convention on Climate Change).

0.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

Inga förändringar är planerade till kommande år.

1 Översikt

1.1 Observationsstorheter

Observationsstorheterna är försålda partier av mineralgödselmedel för användning i jord- och trädgårdsbruk i Sverige. Företagen lämnar uppgifter om försåld kvantitet och näringsinnehåll, innehåll av kadmium i enskilda fosforprodukter samt till vilket län försäljningen sker.

1.2 Statistiska målstorheter

De statistiska målstorheterna är länsuppgifter för dels försålda kvantiteter i ton, dels försålda kvantiteter per hektar utnyttjad åker av de olika näringsämnen kväve, fosfor, kalium och svavel.

Uppgifterna avser branschens verksamhetsår 1 juli-30 juni, vilket sammanfaller med gödselåret, dvs. den gödsling som sker till årets grödor.

Objektgrupp		Variabel	Mått
Population	Indelning i redovisningsgrupper		
Försålda partier av mineralgödsel i Sverige under 2013/2014	Län, länsgrupper, riket	Mineralgödselns näringsinnehåll av kväve, fosfor, kalium och svavel. Mängd näringsämne per hektar utnyttjad åker	Totalmängd, kvot
Försålda partier av mineralgödsel i Sverige under 2013/2014	Riket	Innehåll av kadmium i fosfor-gödselmedel	Totalmängd
Försålda partier av gödselmedel tillåtna i ekologisk odling i Sverige 2013/2014	Riket	De ekologiska gödselmedlens näringsinnehåll av kväve, fosfor, kalium och svavel	Totalmängd

1.3 Utflöden: statistik och mikrodata

Resultat från undersökningen publiceras i Statistiska meddelanden och i Statistiskdatabasen på SCB:s webbplats.

Mikrodata finns sparad enligt avsnitt 4.

1.4 Dokumentation och metadata

Dokumentation sker i Beskrivning av statistiken och i denna SCBDOK. Vidare är mikrodata dokumenterat i metadata-systemet MetaPlus. Undersökningen beskrivs också i det publicerade Statistiska meddelandet.

2 Uppgiftsinsamling

2.1 Ram och ramförfarande

Försäljningen av mineralgödselmedel till jord- och trädgårdsbruk är en totalundersökning. Producenter, importörer och/eller försäljare av mineralgödselmedel var t.o.m. december 2009 skyldiga att betala särskilda miljöavgifter med hänsyn till gödselmedlens kväve- och kadmiuminnehåll. SCB/Jordbruksverket erhöll då årligen en förteckning från Skatteverket över företag som betalt sådana miljöavgifter. Beskattningen av gödselmedel slopades 1 januari 2010. En aktuell populationsram skapas numera genom att komplettera uppgiftslämnande företag i ramen från 2009 med nytillkomna företag på marknaden.

2.2 Urvalsförfarande

Totalundersökning.

2.3 Mätinstrument

Frågeformuläret omfattar uppgifter om namn på gödselmedlet, medlets näringsinnehåll med avseende på kväve (N), fosfor (P), kalium (K), svavel (S) och genomsnittlig halt av kadmium (Cd) i fosforgödselmedlen. De försålda kvantiteterna, uttryckta i ton, av olika medel ska redovisas per län. Informationsbrev och frågeformulär visas sist i denna dokumentation.

2.4 Insamlingsförfarande

Enkät skickas ut gemensamt av Jordbruksverket och SCB. Uppgifterna insamlas via frågeformulär (excel-fil) som sänds ut via e-post. Åtminstone en påminnelse sker. I enstaka fall lyckas SCB/Jordbruksverket inte få kontakt med företag i undersökningen. Det rör sig då om företag som endast marginellt påverkar statistiken.

2.5 Databeredning

Lämnade kvantitetsuppgifter har kompletterats med uppgifter från publicerade innehållsdeklarationer för enskilda gödselmedel om uppgift om växtnäringsinnehåll i form av kväve, fosfor, kalium och svavel saknats. Efter registrering och granskning av insamlade uppgifter omräknas uppgivna kvantiteter handelsvara till rena näringsämnen och summeras till län, länsgrupper och riket. Med hjälp av arealuppgifter från Jordbruksverkets statistiska meddelande *SM JO 10 SM 1501 (Jordbruksmarkens användning 2014 Slutlig statistik)* beräknas genomsnittlig gödselgiva av olika näringsämnen per hektar utnyttjad åkermark.

Utnyttjad åkermark har definierats som summa åkermark exklusive träda, och ospecificerad åkermark.

3 Statistisk bearbetning och redovisning

3.1 Skattningar: antaganden och beräkningsformler

Inga modellantaganden görs. Vid skattningarna antas fullständig ramtäckning.

Endast punktskattningar beräknas, och de statistiska mått som beräknas är summor för försålda mineralgödselmängder (omräknat till mängd näringsämne respektive mängd kadmium), samt medelvärde av försåld mängd uttryckt i näringsämne per hektar utnyttjad åkermark. För den senare beräkningen sammanvänds undersökningsresultaten med uppgifter om länsvisa uppgifter om åkermark från jordbruksstatistiken.

Total försåld mängd av ett visst näringsämne skattas med:

$$\hat{N}_{total} = \sum_u X \cdot N_{andel} ,$$

där X är mängd försåld mineralgödsel räknat i handelsvara och N_{andel} är andelen näringsämne. Eftersom det är fråga om en totalundersökning används inga uppräkningsstal, och det skattas heller inga varianser.

Mängden försålt näringsämne per hektar, N_{ha} , åkermark skattas med:

$$\hat{N}_{ha} = \frac{\hat{N}_{total}}{\hat{Areal}}$$

där skattningen av N_{total} är enligt ovan, och arealskattningen erhålls från jordbruksstatistiken. Samma formler används för de olika redovisningsgrupperna.

3.2 Redovisningsförfaranden

Statistiken publiceras i Statistiska meddelanden och i Statistiskdatabasen på SCB:s webbplats.

Jordbruksverket publicerar dessutom uppgifter om kvantiteter av enskilda produkter/produktgrupper i en årlig rapport som publiceras i serien ”Statistik från Jordbruksverket”, se www.jordbruksverket.se.

4 Slutliga observationsregister

4.1 Produktionsversioner

I det här dokumentet (SCBDOK) har framtagningen av det slutliga observationsregistret för "Försäljning av mineralgödsel för jord- och trädgårdsbruk" beskrivits.

Register	Försäljning av mineralgödsel
Registervariant	Försäljning av mineralgödsel
Registerversion	2013-2014

Fortsatt dokumentation, av registrens detaljerade innehåll, finns på SCB:s webbplats. Där beskrivs alla variabler och värdemängder m.m. Dokumentationen hittar du här: <https://www.h2.scb.se/metadata>. Klicka dig fram med hjälp av namnen på Register, Registervariant och Registerversion som är angivna i ovanstående tabell.

4.2 Arkiveringsversioner

Samma som produktionsversion. Se avsnitt 4.1.

4.3 Erfarenheter från senaste undersökningsomgången

Inga särskilda erfarenheter.

Informationsbrev och blankett: Mineralgödsel 2013/14:

Hej.

Så har det blivit dags för den undersökning av mineralgödsel försäljning som vi på Jordbruksverket och Statistiska centralbyrån genomför varje år. Undersökningen är viktig för att kunna följa upp miljömål och ta fram ekonomiska kalkyler inom jord- och trädgårdsbruket, men också för att ge en årlig bild över marknadsläget för gödselmedel.

Undersökningen gäller bara gödselmedel som använts i **yrkesmässigt jord- eller trädgårdsbruk** – inte medel för skogsbruk, hemträdgårdar, gräsmattor, golfbanor eller idrottsplaner.

Om ni inte sålt något gödselmedel för yrkesmässigt jord- eller skogsbruk under perioden **1 juli 2013 till 30 juni 2014**, kan ni bara besvara e-posten med ett "Nej". Om ni istället har haft försäljning under den perioden, fyller ni i det bifogade excelbladet enligt instruktionerna här nedanför. Har ni en egen lösning som ni hellre vill använda så går det givetvis också bra. E-posta sedan ert svar till jorgen.persson@jordbruksverket.se.

Tveka inte att höra av er till oss om ni har några frågor eller kommentarer. Telefonnummer och e-postadresser hittar ni här nedanför.

Uppgifterna är sekretesskyddade enligt 24 kap 8 § offentlighets- och sekretesslagen (SFS 2009:400) och kommer bara att användas för statistiska ändamål. I den statistik som produceras är det inte möjligt att härleda uppgifter till enskilda företag eller personer.

Instruktioner:

1. Fyll i gödselmedlets tillverkare, medlets namn och markera om det är tillåtet att använda i ekologisk odling.
2. Fyll i gödselmedlets innehåll av näringsämnen kväve, fosfor, kalium och svavel, även om gödslet bara innehåller vissa av dessa näringsämnen, eller enstaka procent av dem.
3. För gödselmedel som innehåller fosfor fyller ni också i kadmiuminnehållet, mätt i gram kadmium per ton fosfor.
4. Fyll i sålda mängder – mätt i ton handelsvara – fördelat på de län dit försäljningen gått, samt summerat i "Hela Riket". Om det är omöjligt att särskilja län, fyll då bara i den totala försäljningen i fältet "Hela Riket".
5. I de fall ni sålt vidare ett gödselmedel som ni själva köpt in från en **svensk** producent eller importör, ange då varifrån ni köpt gödselmedlet i fältet "Vi har köpt vårt gödsel från:". Detta för att vi inte ska räkna försäljningen av samma gödselmedel flera gånger.
6. Skicka det hela via e-post till jorgen.persson@jordbruksverket.se

Hör av dig om du har några frågor:

Jörgen Persson, Jordbruksverket, jorgen.persson@jordbruksverket.se, 036–15 59 43

Gunnel Wahlstedt, Statistiska centralbyrån, gunnel.wahlstedt@scb.se, 019–17 62 45

Blankett: Mineralgödsel 2013/14

	<i>Exempel</i>	Gödselmedel 1	Gödselmedel 2	Gödselmedel 3
Gödselmedlets tillverkare:	<i>Yara</i>			
Gödselmedlets namn:	<i>Yaramila 21-3-10</i>			
Tillåtet i ekologisk odling?	<i>Ja eller Nej</i>			
Gödselmedlets näringsinnehåll				
Kväve, N (%)	<i>21</i>			
Fosfor, P (%)	<i>3</i>			
Kalium, K (%)	<i>10</i>			
Svavel, S (%)	<i>4</i>			
Kadmiumhalt, Cd (gram/ton fosfor)	<i>3</i>			
Stockholms län (ton)				
Uppsala län (ton)				
Södermanlands län (ton)				
Östergötlands län (ton)	<i>500</i>			
Jönköpings län (ton)				
Kronobergs län (ton)				
Kalmar län (ton)				
Såld mängd gödsel				
Gotlands län (ton)				
Blekinge län (ton)				
Skåne län (ton)				
Hallands län (ton)				
Västra Götalands län (ton)	<i>2000</i>			
Värmlands län (ton)				
Örebro län (ton)				
Västmanlands län (ton)				
Dalarnas län (ton)				
Gävleborgs län (ton)				
Västernorrlands län (ton)				
Jämtlands län (ton)				
Västerbottens län (ton)				
Norrbottens län (ton)				
Hela Riket (ton)	<i>2500</i>			
Vi har köpt gödslet från:	<i>DLA Agro</i>			
Kommentarer:				